Županijsko izvješće: Osječko-baranjska županija

Godina provedbe: 2021

Broj održanih sastanaka: 1
Broj usvojenih programa:

Provedeni programi
-

Provedene ostale aktivnosti
1. Obilježavanje značajnih datuma:
Dana 26. lipnja 2021. god., u suradnji s partnerima obilježen je Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti kojem je nazočilo oko 50 sudionika. Mjesec borbe protiv ovisnosti obilježen je medijskim nastupima i online edukacijama profesionalaca (liječnika, prosvjetnih djelatnika, djelatnika predškolskih ustanova, socijalnih radnika) na kojima je bilo prisutno oko 200 sudionika.

2. "Testiranje krvlju i spolno prenosivih bolesti u opijatskih ovisnika": Tijekom izvještajnog razdoblja izvršeno je testiranje korisnika Terapijske zajednice „Ne-ovisnost“ , krvlju i spolno prenosivih bolesti. Ukupno je testirano 28 korisnika, od kojih je kod 21 korisnika detektiran pozitivan nalaz HCV (hepatitis C).

3. Stručni seminar za prosvjetne djelatnike, stručne službe osnovnih i srednjih škola, djelatnike predškolskih ustanova te CZSS na području Osječko – baranjske županije :
Dana 30. studenoga 2021. održao se stručni seminar za prosvjetne djelatnike, stručne suradnike u osnovnim i srednjim školama i predškolskim ustanovama, te djelatnike Centara za socijalnu skrb na području Osječko – baranjske županije.
Nazočno: 43 sudionika i 3 djelatnika Centra

Usvojeni dokumenti
-

Problemi u radu
Nedostatak financijskih sredstava za izradu i provedbu programa.

Oblici suradnje i slično
Suradnja s ustanovama, nadležnim tijelima i civilnim udrugama koje se u svom radu bave istom problematikom.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu
Smanjenje broja ovisnika te dostupnosti droga.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 69.962,33
Iz proračuna gradova:
Sveukupno: 69.962,33

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Centri za socijalnu skrb na području Osječko-baranjske županije, Dom za odgoj djece i mladeži Osijek.

Zdravstvene ustanove: Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije, Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti Osijek, Klinika za psihijatriju KBC Osijek, Zavod za dječju i adolescentnu psihijatriju
Nevladine organizacije: Udruga za borbu protiv ovisnosti "Ne-ovisnost", Centar za nestalu i zlostavljanu djecu Osijek, Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)
Sveukupan broj ovisnika o drogama: 270
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 203
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 14
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 67
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 41

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 191,9/100.000 (2021.)

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije
Redovito izvještavanje, kontinuirana i redovita komunikacija i suradnja s nadležnim Centrima za socijalnu skrb, Državnim odvjetništvom i Prekršajnim sudovima o izvršenju mjera obveznog liječenja ovisnosti te mjera liječenja tijekom uvjetnog otpusta.
Suradnja s udrugom za borbu protiv ovisnosti "Ne-ovisnost" je kontinuirana u zbrinjavanju i redukciji supstitucijske terapije te praćenju zdravstvenog stanja opijatskih ovisnika. Udruga "Ne-ovisnost" u 2021. godini provela je četiri projekta.

Projekt "Siguran grad - Antivirus II godina provođenja"
– projekt smanjenja štete kojim kroz provođenje aktivnosti utječemo na zaštitu zdravlja vulnerabilnih skupina u cilju smanjenja pojavnosti zaraznih bolesti, podizanje kvalitete života i smanjenje stigmatizacije. Projektom je obuhvaćeno 88 korisnika ovisnika o drogama (50 muškog spola i 38 ženskog spola) s područja Osječko-baranjske županije. Neizravni korisnici obuhvaćeni projektom su šira javnost i lokalne zajednice građana u Osijeku i Osječko-baranjskoj županiji koji će biti informirani o aktivnostima projekta.

Projekt "Osnaži se 2019."
- opći cilj programa je pridonijeti resocijalizaciji i rehabilitaciji ovisnika te unaprijediti provedbe projekata liječenja i resocijalizacije ovisnika. Ovim projektom doprinosi se ostvarenju cilja kroz obrazovanje i društveno uključivanje, afirmaciju ovisnika kroz različite aktivnosti koje zadovoljavaju potrebe korisnika. Aktivnostima se utječe na smanjenje broja relapsa nakon provedene rehabilitacije te doprinosi njihovom održavanju apstinencije. Informiranjem šire i stručne javnosti utječemo na senzibiliziranje i destigmatizaciju ovisnika u društvu.
Putem projekta "Osnaži se 2019." korisnici projekta će dugoročno razviti i steći nove radno-socijalne vještine (poput razvijanja odgovornosti prema poslu i obavljanju obaveza, stjecanje radnih navika, organizacija vremena te širenja socijalnih kontakata izvan kruga ovisnosti) koje će im pomoći u reintegraciji u društvo, odnosno olakšati im povratak na tržište rada nakon boravka u tretmanu, pomoći im da kvalitetnije provedu slobodno vrijeme, u širenju i razvijanju socijalne mreže, dok će aktivnosti usmjerene na informiranje šire i stručne javnosti pripomoći destigmatizaciji rehabilitiranih ovisnika u društvu i poboljšati njihov položaj na tržištu rada.
Projektom je direktno obuhvaćeno 78 korisnika muškog spola, dok je indirektno obuhvaćeno 156 korisnika (Indirektini korisnici projekta su obitelji korisnika projekta).

Projekt "Stambena zajednica" -
- obuhvaća organizirani oblik stanovanja rehabilitiranih ovisnika, odnosno njihovu postupnu integraciju u društvenu zajednicu, pomoć u rješavanju obiteljskih odnosa, sudskih procesa, ovladavanje tehničkim i socijalnim vještinama, doškolovanje i prekvalifikaciju. Projekt se provodi u trajanju do 12 mjeseci te je istim pružena pomoć za 12 muških

odraslih osoba.
Terapijski program Stambene zajednice se provodi kroz:
•Grupe samopomoći
•Individualne razgovore
•Radno-okupacijsku terapiju
•Edukacijske tečajeve za korisnike
•Doškolovanje i prekvalifikaciju
•Športske aktivnosti
•Kulturne i socijalne sadržaje
•Volonterske angažmane

Projekt "Terapijska zajednica"
- oblik psihosocijalnog tretmana i pružanja pomoći ovisnicima o drogama i drugim opojnim sredstvima, alkoholu te kockanju/klađenju, tijekom određenog vremenskog perioda unutar kojeg se koriste metode rada terapijske zajednice zasnovane na hijerarhiji, precizno strukturiranom programu s jasno definiranim principima povlastica i ograničenja, te promoviranju metode samopomoći odnosno aktivnog sudjelovanja korisnika u terapijskom programu.
Terapijska zajednica Udruge za borbu protiv ovisnosti "Ne-ovisnost" pruža usluge psihosocijalne rehabilitacije za 34 odrasle muške osobe, ovisne o drogama i drugim opojnim sredstvima, alkoholu te kockanju/klađenju.
Cilj je odvikavanje od ovisnosti i psihosocijalna rehabilitacija u zajednici gdje članovi međusobno pozitivno djeluju jedni na druge, uče nove metode funkcioniranja, preuzimaju odgovornost za vlastiti oporavak i usvajaju norme ponašanja civiliziranog društva. Kroz terapijski program jačaju mehanizme za samokontrolu, što pozitivno utječe na smanjenje pojavnosti destruktivnog i autodestruktivnog ponašanja, usvajaju konstruktivnije i učinkovitije načine rješavanja životnih problema, izgrađuju samopoštovanje i osobne kompetencije kroz pozitivna iskustva te razvijaju interese, kreativnost i pozitivni pogled na život.

Nadalje, suradnja se ostvaruje i sa DCK Osječko-baranjske županije koji ulaže posebne napore u edukaciju volontera za provođenje aktivnosti prevencije bolesti ovisnosti u osnovnim i srednjim školama i općenito među populacijom adolescenata i mladih. Tijekom 2021. godine proveden je program "Prevencija ovisnosti- Mladi za mlade" kroz koji se osposobljavaju volonteri te se koordinira i potiče provođenje aktivnosti u cilju prevencije bolesti ovisnosti. Kroz dosadašnje programe pokazalo se da je metoda gdje mladi educiraju mlade najbolje prihvaćena te je na prijedlog članova Terenske jedinice osječkog Crvenog križa osmišljen program prevencije ovisnosti koji obuhvaća ciklus radionica koje se već desetak godina provode u osnovnim i srednjim školama. Metode vođenja radionica ocijenjene su kao odlične i potrebne i sa stajališta pedagoga, nastavnika i profesora koji su bili promatrači radionica ili su i sami sudjelovali u radu.

Osim navedenih organizacija, programi prevencije ovisnosti provode se i u obrazovnim ustanovama. Obavijest o unosu podataka u aplikaciju HZJZ-a dostavljena je od sljedećih škola s područja Osječko-baranjske županije: OŠ Šećerana, OŠ Popovac, OŠ August Harambašić, Donji Miholjac, OŠ Bratoljuba Klaića, Bizovac, OŠ Ivana Brnjika Slovaka, Jelisavac, OŠ Retfala, OŠ J. J. Strossmayera, Đurđenovac, OŠ Vijenac, OŠ Draž.
Detalji o provedenim programima iz područja prevencije škola vidljivi su administratorima aplikacije.

Također, Zavod za dječju i adolescentnu psihijatriju je unazad nekoliko godina prvi pokrenuo snažnu kampanju kroz medije i edukativna predavanja u svezi opasnosti osvježivača zraka ili sintetskih droga. Cilj je bio ukazati roditeljima i okolini na opasnost te vrste psihoaktivnih tvari koje su se legalno prodavale na mjestima dostupnima djeci.
Nadalje, kroz predavanja u srednjim školama (Trgovačka škola u Osijeku, Obrtnička škola u Vinkovcima, Opća gimnazija u Osijeku i sl.) mladima je ukazano na posljedice konzumacije takvih tvari.
Objavljen je i rad na temu Osvježivača zraka i štetnosti uporabe istih u visoko citiranom časopisu CMJ.
Svakodnevno u radu s djecom i njihovim roditeljima, kroz savjetovanje i terapijske intervencije osnažujemo, liječimo i pomažemo i mladima i njihovim obiteljima jer posljedice konzumacije takvih tvari i ozbiljne kliničke slike su u konačnici predmetom Pedijatrije i Dječje psihijatrije.

Zavod za dječju i adolescentnu psihijatriju na godišnjoj razini pregleda oko 2500 mladih između 5 i 18 godina, uz naglasak na adolescente koji su najrizičnija skupina i u ovoj pandemiji i najčešći konzumenti takvih nedopuštenih sredstava.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

1. Prosječna dob aktivnih konzumenata/ovisnika je 34,49 godine, prosječna dob aktivnih opijatskih ovisnika je 39,02 godine, a novoprimljenih ovisnika je 21,15 godina.
2. Prva ulazna psihoaktivna tvar nabavljene na ilegalnom tržištu je buprenorfin, buprenorfin/nalokson kod 7 od 14 novoprimljenih opijatskih ovisnika.
3. Omjer aktivnih pacijenata koji konzumiraju opijate, u odnosu na one koji konzumiraju neopijate je opijati: neopijati=3,03:1.
4. Omjer novoprimljenih pacijenata koji konzumiraju neopijate, u odnosu na one koji konzumiraju opijate je 1: 2,93
5. Registriramo sve mlađe dobne skupine kako neopijatskih tako i opijatskih konzumenta/ovisnika, a koji su rezultat sve ranijeg eksperimentiranja i konzumacije neopijatskih PAT-i kao i vrlo liberalnog stava prema konzumacijama istih i neznanja o štetnostima u populaciji mladih, ali i u drugim društvenim sferama.
6. Daljnja konzumacija sintetskih kanabinoida.
7. Nastavlja se trend roditelja ovisnika uglavnom predškolske i školske dobi.
8. Značajno povećanje broja djece i adolescenata s poremećajima mentalnog zdravlja.

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

1. "Screening- rano otkrivanje rizičnog ponašanja mladeži"

U školskoj godini 2020./21 anketirano je ukupno 813 učenika, od toga 436 učenika sedmih razreda iz 20 osnovnih škola Osječko-baranjske županije i ukupno 377 učenika prvih razreda iz 5 srednjih škola na području Osječko-baranjske županije. Ukupno je obrađeno 813 upitnika pri čemu su detektirana 82 rizična učenika. Od ukupno 82 pozvana roditelja, odazvalo se 29 roditelja/skrbnika. Kod ukupno 5 adolescenata nema indikacija za daljnji psihoterapijski tretman, ukupno 1 roditelj/skrbnik odbio je daljnju psihoterapijsku intervenciju. Ukupno 23 adolescenta i članova njihovih obitelji uključilo se u daljnji psihoterapijski tretman.

U tretmanu je bilo 111 djece i adolescenata (uključujući i one iz projekta iz prethodne školske godine kao i adolescente upućene od specijalista školske medicine, škola, obitelji).

Ukupan broj intervencija iznosi 462, od čega rad s adolescentima: 271; s roditeljima: 102; primijenjeno psihologijskih testova: 89.

U školskoj godini 2021./22 anketirano je do kraja izvještajnog razdoblja ukupno 856 učenika, od toga 463 učenika sedmih razreda iz 19 osnovnih škola s područja OBŽ i ukupno 393 učenika prvih razreda iz 5 srednjih škola na području OBŽ. Obrađeni su svi prispjeli anketni upitnici. Ukupno kod 93 učenika detektirana je rizičnost mogućih mentalnih poremećaja/problema.

Do kraja izvještajnog razdoblja odazvalo se samo 13 obitelji.

2. „Trening životnih vještina“

U školskoj godini 2020/21. održavao se ciklus radionica za učenike 6. razreda u 1 osnovnoj školi. Održano je ukupno 13 radionica. Prema planu u svakom razredu trebalo je održati 8 radionica, što nije realizirano zbog epidemioloških mjera tijekom COVID 19.

U školskoj godini 2021/22. započeo je ciklus radionica u tri osnovne škole, ukupno 7 razreda. Održana je ukupno 21 radionica sa po tri radionice u svakom razredu. Ukupan broj obuhvaćenih učenika iznosi 121.

3. Trodnevna edukacija „PoMoZi Da“
Tijekom izvještajnog razdoblja održane su dvije trodnevne edukacije „PoMoZi Da“ za prosvjetne djelatnike osnovnih i srednjih škola na području Osječko-baranjske županije s ukupno 47 nazočnih.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: -
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 231
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 214
Broj zapljena: 404

Vrste zaplijenjenih droga
Benzodijazepini
Metadon
Kol‹ain
Marihuana (kanabis)
Kanabis biljka
Kanabis smola (hasiš)
Kanabis sjeme
LSD
Amfetamin
Sint. kanabiiJoidi
Ecstasy
Ostalo (Psilocibin)
Cannabis ulje
MDMA
Heroin